

Z. Br.

Kilka danych z historii wyzyskania pływów

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 12/1, 199

1967

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(1845—1910), etnografie, archeologu i historyku, członku trzech komisji Akademii Umiejętności w Krakowie, oraz notatkę J. Nyki o pobycie Wincentego Pola w Sudetach w 1847 r. (w bibliotece zamkowej w Cieplicach studiował *polonica*; szło mu o badanie komparastyczne w zakresie etnografii historycznych dzielnic piastowskich).

Z. Br.

HISTORIA GOSPODARKI WODNEJ I BUDOWNICTWA WODNEGO

W nrze 8—9/1965 „Gospodarki Wodnej” ukazał się *Krótki zarys historii rozwoju gospodarki wodnej i budownictwa wodnego na świecie*, napisany przez S. Innatowicza. Artykuł podzielony jest na 4 części, omawiające kolejno czasy starożytne, średniowieczne, nowożytne i najnowsze (wieki XIX—XX). Ilustruje go 11 sztychów i rysunków oraz 2 mapki. Wykaz literatury zawiera 21 pozycji, wśród nich maszynopis pracy B. Krzyszkowskiego *Historyczny rozwój gospodarki wodnej w Polsce od czasów najdawniejszych do początków XX wieku w zarysie* (1964 r.)¹.

Oprócz tego S. Innatowicz wyzyskał i inne dzieła, cytowane w przypisach, m. in. wspomina (s. 328) anonimowe *Myśli o sposobach dania bezpiecznego i wygodnego spławu rzekom polskim i litewskim* [...]. Warszawa 1767, określając je jako „jedną z najstarszych na świecie prac poświęconych hydrologii i regulacji rzek”².

Odnotowując artykuł „Gospodarki Wodnej”, przypomnieć można, że w literaturze naszej prac z zakresu historii gospodarki wodnej i budownictwa wodnego jest jeszcze niewiele. Z opracowań poświęconych historii pewnych działów hydrotechniki przypomnieć warto mało na ogół znany P. Szawernowskiego *Zarys historyczny rozwoju pogłębiarek*, ogłoszony w miesięczniku „Technika Morza i Wybrzeża” (nr 10/1950).

Z. Br.

KILKA DANYCH Z HISTORII WYZYSKANIA PŁYWÓW

Artykuł J. Głodka w nrze 3/1965 „Czasopisma Geograficznego” (*Wykorzystanie przypliwów do produkcji energii*) zawiera kilka ustępów informujących o dawnych młynach i pompach napędzanych energią pływów morskich od XI w. Z XV w. pochodzi nawet podręcznik (włoski) budowy takich młynów. Jednym z pierwszych projektów wyzyskania pływów do napędzania generatorów prądu elektrycznego był projekt francuski z 1890 r.

Z. Br.

¹ Tenże autor przed kilku laty zajął się historią prac hydrotechnicznych w ujściu Wisły; por. artykuł: *Ujście Wisły. Historia i projekty rozbudowy*. „Technika Morza i Wybrzeża”, nr 5—6/1948.

² O dziełku tym wspominał „Kwartalnik” w nrze 1—2/1965, ss. 143—144. Dodajmy, że już w kilkanaście lat po *Myślach* ukazała się, również anonimowo, druga takaż rozprawka: *Wykład sposobów do rzekospławności i handlów wprowadzenia*. Warszawa 1782. T. Żebrawskiego *Bibliografia piśmiennictwa polskiego z działy matematyki i fizyki* [...] (Kraków 1873) ustala (s. 67), że autorem tej rozprawki jest historyk i kartograf ks. Franciszek Czaykowski (1742—1820). Natomiast według biogramu F. S. Czajkowskiego w *Polskim słowniku biograficznym* (t. 4, 1938, ss. 152—153), napisanego przez K. Buczka, autorem *Wykładu* był Józef Wybicki.